

slovenský národopis

2 | 23

VEDA, VYDAVATELSTVO
SLOVENSKEJ
AKADÉMIE VIED, 1975

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlišené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com

www.cejsh.icm.edu.pl

www.cceol.de

www.mla.org

www.ulrichsweb.com

www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

OBSAH

Tradičná kultúra Slovákov na bývalej uhorskej Dolnej zemi	169
Ján Sirácky: Dolná zem a Slováci	173
Rudolf Bednárík: Vymedzenie slovenských enkláv a diaspor na Dolnej zemi	183
Božena Filová: Bývalá uhorská Dolná zem ako predmet záujmu slovenskej národopisnej vedy	193
Jozef Štolc: Slovenský jazyk na Dolnej zemi ako súčasť slovenského národného jazyka	205
Ján Botík: K metóde analýzy dedinského spoločenstva v prostredí slovenskej enklávy	215
Svetozár Švehlák: Súčasný stav výskumu tradičnej kultúry slovenských enkláv a diaspor na Dolnej zemi	223
Mária Kosoová: Retrospektívny pohľad na prístup ľudovej kultúry Slovákov v Juhoslávii	235
Soňa Burlasová: Symbióza dvoch kolonizačných vetví v piesňovej kultúre jednej obce	245
Svetozár Švehlák: Ľudová balada u juhoslovanských Slovákov	252
Stanislav Dúžek: Etnomuzikologický výskum juhoslovanských Slovákov	259
Ján Podolák: Niektoré otázky štúdia ľudovej kultúry Slovákov v Slavónii	265
Michal Markuš: Vznik a vývoj slovenskej etnickej skupiny „tírpáci“ v Nyíregyháze v Maďarsku	271
Soňa Kovačevičová: Z histórie kultúry čabianskych Slovákov a ich materinských obcí na Slovensku	288
Oskár Elšček: Výskum hudobnej kultúry Slovákov v Maďarsku	301
Ján Podolák: K doterajším výsledkom etnografického výskumu poľnohospodárstva u maďarských Slovákov	316
Viera Gašparíková: K súčasnému stavu prozaického folklóru Slovákov v Bulharsku	326
Eman Muntág: Rukopisné zbierky slovenských ľudových piesní z Dolnej zeme v Literárnom archíve Matice slovenskej	337

ROZHLADY

K jubileu dr. Emy Drábikovej-Kahounovej, CSc. (Emília Horváthová)	340
Konferencia o súčasnom stave a úlohách výskumu národnostnej otázky (Ján Botík)	341

Mesiac maďarských múzeí a slovenská účasť na tejto akcii (Irena Pišúťová) 343

RECENZIE A REFERÁTY

СОДЕРЖАНИЕ

Традиционная культура словаков на бывшей венгерской Долной земле	169
Ян Сирацкий: Долна зем и словаки	173
Рудольф Беднарик: Определение словацких колоний и диаспор на Долной земле	183
Боженa Филова: Бывшая венгерская Долна зем в качестве объекта интереса словацкой этнографической науки	193
Йозеф Штолц: Словацкий язык на Долной земле как составная часть словацкого национального языка	205
Ян Ботик: К методу анализа деревенского общества в среде словацкой колоний	215
Светозар Швeглак: Современное состояние изучения традиционной культуры словацких колоний и диаспор на Долной земле	223
Мария Косова: Ретроспективный взгляд на обследование народной культуры словаков в Югославии	235
Соња Бурласова: Симбиоз двух ветвей колонизации в песенной культуре одной деревни	245
Светозар Швeглак: Народная баллада у югославских словаков	252
Станислав Дужек: Этномузыкологическое изучение югославских словаков	259
Ян Подолак: Некоторые вопросы народной культуры словаков в Славонии	265
Михал Маркуш: Возникновение и развитие словацкой этнической группы «тирпаки» в Ниредьгазе в Венгрии	271
Соња Ковачeвичова: Из истории культуры чабианских словаков и их родных деревень в Словакии	288
Оскар Элшек: Изучение народной музыкальной культуры словаков в Венгрии	301
Ян Подолак: К результатам этнографического исследования сельского хозяйства у венгерских словаков, проведенного до настоящего времени	316
Вера Гашпарикова: О современном состоянии прозаического фольклора словаков в Болгарии	326
Эман Мунтаг: Рукописные коллекции словацких народных песен с Долной земли в Литературном архиве Матицы словацкой	337

SÚČASNÝ STAV VÝSKUMU TRADIČNEJ KULTÚRY SLOVENSKÝCH ENKLÁV A DIASPOR NA DOLNEJ ZEMI

SVETOZÁR ŠVEHLÁK
Národopisný ústav SAV, Bratislava

Súčasná slovenská etnografia a folkloristika pri formulovaní svojej vedeckovýskumnej orientácie na budúce bádateľské obdobie akcentovala popri iných významných a náročných úlohách i štúdium javov tradičnej kultúry slovenských enkláv a diaspor v zahraničí. Poznávaním doterajšieho vývoja súčasného stavu tejto problematiky chcú naše vedecké disciplíny prispieť k osvetleniu starších vývojových stupňov slovenskej ľudovej kultúry a štúdiom života jednotlivých javov i celej štruktúry v súčasnosti poznávať proces interetnických vzťahov prebiehajúcich medzi kultúrou enkláv a kultúrou väčšinového prostredia. Oba základné ciele predpokladajú systematický základný výskum, ktorý patrí k najnáročnejším v dejinách našich vedných disciplín.¹

Problematikou etnických enkláv sa v minulosti zo zorného uhla svojich disciplín a ich filozofickej a metodologickej orientácie zaoberali príslušníci viacerých vedných dis-

ciplín, a to tak vedci národov, z ktorých sa enklávy formovali, ako aj bádatelia národov, v prostredí ktorých sa usadzovali väčšie či menšie kompaktné inoetnické skupiny.

Hodnotiť doterajšie výsledky etnografického a folkloristického bádania v tradičnej kultúre slovenských enkláv a diaspor na základe slovenských publikovaných prác znamená hovoriť o začiatočnom štádiu vedeckého výskumu. Za jeden z prvých významnejších výsledkov súčasného vedeckého záujmu o tradičnú kultúru slovenských enkláv považujeme prácu R. Bednárika, *Slováci v Juhoslávii. Materiály k ich hmotnej a duchovnej kultúre*, ktorá sa stretla s veľkým ohlasom domácej i zahraničnej vedeckej i kultúrnej verejnosti a vyšla vo dvoch vydaniach vo Vydavateľstve SAV.² V roku 1950 bola dokončená cenná materiálová práca R. Žatku, *Duchovná a spoločenská kultúra Slovákov v Maďarsku* (v rukopise), z ktorej sa doteraz uverejnili

¹ Problematika pod názvom Ľudová kultúra českých a slovenských enkláv a diaspor je zaradená ako téma čiastkovej úlohy: Interetnické súvislosti českej a slovenskej ľudovej kultúry (VIII-3-9/3) do Štátneho plánu vedeckého výskumu v ČSSR na roky 1971–1975.

² BEDNÁRIK, R.: *Slováci v Juhoslávii. Materiály k ich hmotnej a duchovnej kultúre*. Bratislava 1964, II. vydanie Bratislava 1966. Historický úvod k oboch vydaniám napísal J. Sirácky. Kapitulu o zmenách v ľudovej kultúre po roku 1945 do II. vydania napísal J. Kantár.

len časti v Slovenskom národopise. Základný materiál k oboj uvedným prácam získali autori počas práce presídľovacích komisií v Maďarsku a Juhoslávii po druhej svetovej vojne. Obaja autori navštívili lokality na Dolnej zemi už aj v predvojnových rokoch.

Aj keď Vedecká spoločnosť pre zahraničných Slovákov, sídliaca v medzivojnovom období v Bratislave, nezanechala z rokov svojej činnosti významnejšie dielo alebo štúdiu etnografického či folkloristického charakteru a mnohé názory, vyslovené jej členmi, sú dnes už prekonané, nemožno uprieť, že svojou činnosťou upozorňovala na nevyhnutnosť vedeckého zhodnotenia významu slovenského vystaľovalectva, ako aj na štúdium života a kultúry značnej časti národa žijúcej mimo hraníc Československa, čo nás, Slovákov, zaraďuje medzi národy s najväčšou emigráciou spomedzi európskych národov.

Obdobie po druhej svetovej vojne, roky profesionalizácie národopisnej vedy, môžeme považovať za roky sľubných začiatkov skutočne vedeckého záujmu o problematiku ľudovej kultúry Slovákov v zahraničí, predovšetkým však na Dolnej zemi, ktorá sa stala, najmä v období príprav a počas priebehu reemigrácie, stredobodom záujmu slovenských spoločenských vied. O problémoch sociálneho života Slovákov v Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku a Juhoslávii vychádzali monitorové spravodaje.³ Zakladali sa vedecké tímy v rámci pôsobnosti

Československej presídľovacej komisie, ktorá vydávala pre pracovníkov tlačene inštrukcie.⁴ Medzi inými vednými disciplínami dostali patričné zastúpenie v uvedených tímoch i etnografia a folkloristika.⁵

Ak zo súčasného hľadiska hodnotíme výsledky dlhodobějších pobytov slovenských etnografov a folkloristov v čase príprav reemigrácie, a to nielen výsledky publikované, ale aspoň archivované, musíme konštatovať, že napr. slovenská jazykoveda využila danú vtedajšiu príležitosť maximálne.⁶ O to výraznejšie nám vystúpi význam a hodnota spomenutých prác R. Žatku a R. Bednárika.⁷

Od roku 1954 sporadicky začínajú sa realizovať požiadavky slovenských národopiscov, ktorí sa počas svojich krátkodobých študijných pobytov v zahraničí dostávajú na pár dní — no niekedy iba na pár hodín — do slovenských obcí v Maďarsku, Juhoslávii, Rumunsku, Bulharsku, o potrebe, vedeckom a kultúrno-spoločenskom význame poznávania života a kultúry Slovákov v zahraničí pre možnosť osvetlenia podoby niektorých javov slovenskej ľudovej kultúry v období ich odchodu z pôvodných sídiel. V tomto období sa zastával skoro všeobecne názor o konzervačných tendenciách prostredia enkláv a diaspor vo vzťahu k vývoju kultúry v materskom etnickom prostredí.

Ako to možnosti a podmienky dovoľovali, tak sa aj prvé záujmy zameriavali predovšetkým na najväčšiu slovenskú en-

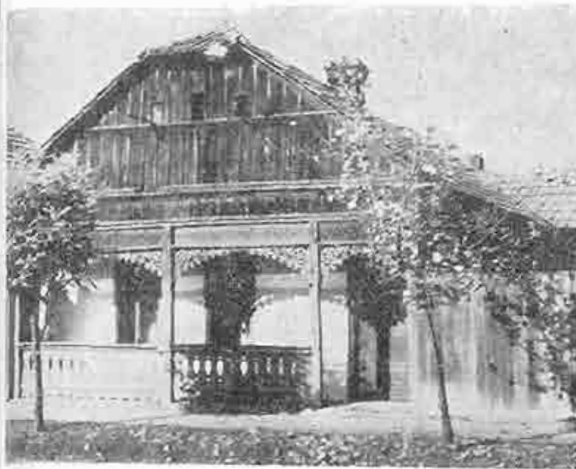
³ DOVAL, P. P.: Problémy presídlenia Slovákov z Juhoslávie, Rumunska a Bulharska z hľadiska národne sociálneho. Základné poznatky o ich sociálnom živote. Bratislava, Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy 1947, 15 s.

⁴ Inštrukcie pre pracovníkov Československej presídľovacej komisie v Maďarsku, vyslanéj podľa československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva. Bratislava 1946, 47 s.

⁵ Pozri ŽATKO, R.: Spoločenská a duchovná kultúra Slovákov v Maďarsku. Slov. Národop., 10, 1971, 477 n.

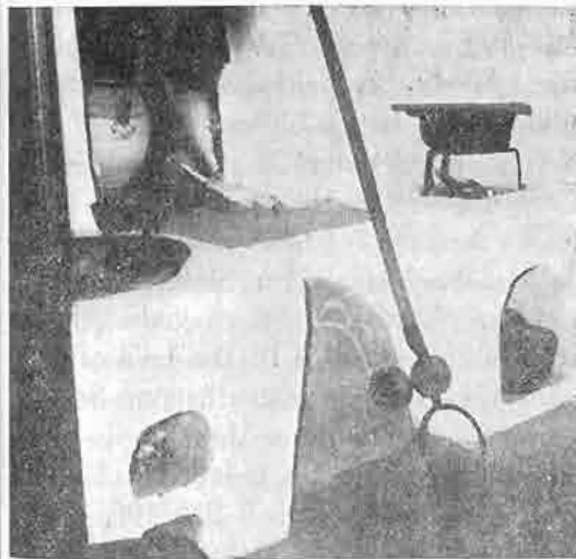
⁶ Pozri najmä články a štúdiu J. Stolca, P. Ondruša, V. Blánára, K. Palkoviča a iných.

⁷ ŽATKO, R. publikoval už v r. 1950 štúdiu Svadba Slovákov v Maďarsku v Národopisnom zborníku SAVU, 10, 1950, s. 172—197.

Ľudový dom s dreveným štítom a podstienkou v Békéscsabe, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

Pec s ohnískom v ľudovom dome v Békéscsabe, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

⁸ KOVÁČEVIČOVÁ, S.: Medzi tótkomlősskými Slovákmi. Kull. Živ., 1955, č. 5, s. 10.

⁹ KOVÁČEVIČOVÁ, S.: Správa o výskume Slovákov v Tótkomlősi v Maďarsku. Slov. Narodop., 4, 1956, s. 207—219.

¹⁰ ŠVEČOVÁ, S.: Príspevok k ľudovému staviteľstvu v Tótkomlősi (Slovenský Komlőš, obec v juhovýchodnom Maďarsku). Narodop. Věst. čs., 1-4, 1956, s. 322—335.

klávu v európskom zahraničí, na poznanie tradičnej kultúry Slovákov v Maďarsku, menej a neskôr v Rumunsku a Juhoslávii. Ani jeden z týchto výskumov však nemožno porovnať s kolektívnymi dlhodobjšími výskumami, uskutočňovanými v tom čase i v rokoch nasledujúcich našimi pražskými kolegami v prostredí českých menšín v Rumunsku a v Poľsku.

Prvým ohlasom z tohto obdobia je kultúrno-publicistická informácia S. K o v a č e v i č o v e j o výskume v Tótkomlősi.⁸ Slovenskí etnografi a folkloristi začali totiž v polovici päťdesiatych rokov nádejnú spoluprácu s maďarskými kolegami, ktorá viedla v roku 1956 k uzavretiu medziústavnej dohody o spoločných výskumoch, príprave a vydaní recipročných monografických zborníkov o živote a kultúre Slovákov v dolnozemskej obci Tótkomlőš a Maďarov v obciach Rudná a Kružná v Gemeri. Niektoré materiály získané týmito výskumami vyšli zatiaľ ako štúdie v odborných časopisoch. Od r. 1956 však v odbornej spisbe môžeme sledovať ohlasy na danú možnosť, či je to správa S. K o v a č e v i č o v e j v Slovenskom narodopise,⁹ alebo štúdia S. Š v e č o v e j o ľudovom staviteľstve.¹⁰ Publikovanie prvých výsledkov záujmu súčasnej slovenskej narodopisnej vedy o slovenské enklávy v dolnozemských štátnych útvaroch vjedlo i dopisujúcich ochotníckych spolupracovníkov k publikovaniu informačných článkov (S e g o — Ž i h l a v s k ý a pod.).¹¹ Treba kladne hodnotiť úsilie re-

¹¹ SEGO, J.: Slovenské osady v oblasti pohoria Rez (Rumunsko). Slov. Narodop., 4, 1956, s. 493—500.

¹² Bibliografické údaje o prácach zahraničných autorov k problematike štúdia ľudovej kultúry Slovákov žijúcich v Maďarsku, Rumunsku a Juhoslávii pozri nižšie.

¹³ PODOLÁK, J.: Správa o výskume slovenského etnika v Maďarsku. Slov. Narodop., č. 2, 1957, s. 214—221. — PODOLÁK, J.: Poznámky z výsku-

Interiér izby ľudového domu v Tótkomlósi, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

Časť izby s pecou a zariadením, Tótkomlós. Foto J. Botík, 1973

dakcie Slovenského národopisu, že od tohto obdobia až po súčasnosť kontinuálne publikuje články, správy, štúdie z pera dolnozemskej rodákov, Slovákov žijúcich v ČSSR, ale aj štúdie a články zahraničných vedcov o problematike národopisného štúdia slovenských enkláv v ich krajinách.¹²

Po správach a referátoch zo študijných ciest v Rumunsku a Maďarsku z roku 1957 (Podolák, Kovačevičová),¹³ stretávame sa s prvými materiálovými článkami svedčiacimi o spolupráci s maďarskými kolegami. Sú to predovšetkým dve štúdie J. Podoláka z r. 1958¹⁴ a štúdia R. Žatku z r. 1959.¹⁵ Výsledky výskumov a správy o nich z r. 1958 publikuje opäť

J. Podolák,¹⁶ autorský kruh sa však v tomto roku rozširuje o pracovníčky Národopisného ústavu SAV, V. Nosálovú a V. Urbančovú.¹⁷ V roku 1959 publikuje výsledky svojich pozorovaní ľudovej kultúry Slovákov v Juhoslávii B. Filová¹⁸ v problémovej a podnetnej štúdiu. O rok neskôr v r. 1960 publikuje S. Burlasová svoju folkloristickú úvahu o štúdiu hudobného folklóru Slovákov v Rumunsku.¹⁹ V r. 1961 sa vo vedeckej literatúre objavujú práce R. Bednárika.²⁰ Pracovník Národopisného ústavu SAV J. Kantár, publikuje v Juhoslávii úvahu o význame Čajakových prác a jeho činnosti pre slovenský národopis.²¹ Rok 1964 je pre štúdium Slovákov na Dolnej zemi rokom

mu slovenského etnika v severovýchodnom Maďarsku v roku 1957. *Slov. Národop.*, 6, 1958, s. 307–315. — KOVAČEVIČOVÁ, S.: Národopisné pozorovania v Rumunsku. (Referát o študijnej ceste.) *Slov. Národop.*, 5, 1957, s. 639–652.

¹⁴ PODOLÁK, J.: Ľudové pálenie vápna u maďarských Slovákov. *Pam. a Múz.* 1, 1958, s. 15–17. — PODOLÁK, J.: Ľudové hry a zábavky slovenských detí v Nagyhute (Maďarsko). *Slov. Národop.*, 6, 1958, s. 279–292.

¹⁵ ŽATKO, R.: Hádanky Slovákov v Maďarsku. *Slov. Národop.*, 7, 1959, 1, s. 129–131.

¹⁶ PODOLÁK, J.: Tri textové varianty betlehemských hier z Abovskej stolice v Maďarsku. *Slov. Národop.*, 7, 1959, 3, s. 114–131. — PODOLÁK, J.: Výskum Slovákov v Maďarsku v roku 1958. *Slov. Národop.*, 2, 1959, s. 322–323.

¹⁷ NOSÁLOVÁ, V. — URBANCOVÁ, V.: Správa o študijnej ceste v Maďarsku. *Slov. Národop.*, 7, 1959, s. 153–155.

Interiér izby v Tótkomlósi, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

zlomovým — Vydavateľstvo SAV vydalo prvé vydanie knihy R. Bednárika, *Slováci v Juhoslávii. Materiály k ich hmotnej a duchovnej kultúre*.²² Kniha vyvolala živý ohlas v odbornej spisbe i dennej tlači, ako aj v kruhoch zahraničných etnografov, o čom svedčia početné recenzie a referáty, ako aj to, že bola vo veľmi krátkom čase rozobraná a záujem kultúrnej a vedeckej verejnosti si o krátky čas vyžiadala druhé vydanie knihy, rozšírenej o štúdiu J. Kantára o zmenách v ľudovej kultúre juhoslovanských Slovákov po r. 1945.²³ Medzi dvoma vydania uvedenej monografie publikuje R. Bedník v periodiku *Muzaica* štúdiu o povahových črtách slovenského roľníckeho ľudu na Dolnej zemi.²⁴

¹⁸ FILOVÁ, B.: Stav ľudovej kultúry Slovákov v Juhoslávii a otázka jej ďalšieho výskumu. *Slov. Národop.*, 7, 1959, s. 139–153.

¹⁹ BURLASOVÁ, S.: K otázkam hudobného folklóru Slovákov v Rumunsku. *Slov. Národop.*, 8, 1960, s. 628–640.

²⁰ BEDNÁRIK, R.: Zádružný život Slovákov na Vojenskej hranici. *Muzaica*, 1 (12), 1961, s. 95–106. — BEDNÁRIK, R.: Slovenské zemero-

Pohľad na „gang“ v obytnom dome v Tótkomlósi, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

B. Filová publikuje v r. 1966 zaujímavé zamyslenie o etnografickom výskume Slovákov v zahraničí, prácu, ktorú môžeme považovať za nástup nového, metodologicke premysleného prístupu k štúdiu problematiky slovenských enkláv.²⁵ V tom istom roku vychádza veľmi podnetná štúdia S. Burlasovej, v porovnaní s prácou B. Filovej zameraná na konkrétnejšiu etnomuzikologickú problematiku a v ohraničenom priestore juhovýchodnej Európy.²⁶

Okrem kolektívnej akcie, za akú môžeme považovať výskumy v Tótkomlósi v Maďarsku, bola prevaha uvedených článkov, správ a štúdií výsledkom krátkodobých, skôr sporadických a náhodných stretnutí s kultúrou slovenských enkláv. Z týchto

botnícke hnutie na Dolnej zemi. *Slov. Národop.*, 9, 1961, s. 414–420.

²¹ KANTÁR, J.: Význam Čajakových prác a jeho činnosti pre národopis. *Nový život*, 15, 1963, s. 151–155.

²² BEDNÁRIK, R.: *Slováci v Juhoslávii. Materiály k ich hmotnej a duchovnej kultúre*. Úvodnú kapitolu „Prehľad osídlenia“ spracoval J. Síracky. Bratislava 1964.

výskumov, ktoré možno nazvať výskumami iba s veľkou dávkou zhovievavosti, je v našich dokumentačných centrách zo získaného terénneho materiálu najobsiahlejšia fotodokumentácia, dosahujúca približne 3500 snímok, prevažne z výskumov javov materiálnej kultúry — odev, bývanie, strava, čiastočne zvykoslovie. Pochádzajú zväčša z Maďarska, Juhoslávie, menej z Rumunska. Ďalej registrujeme 10 archivovaných textových celkov.

Relatívne uspokojivejší stav je v štúdiu piesňového, hudobného a tanečného folklóru, ktorý sa začal systematicky v r. 1959 v Maďarsku a od r. 1966 v Juhoslávii, viac sporadicky ako systematicky.

Z r. 1967 zaznamenávame dva pokusy: pripomenutie povinností materskej krajiny vo vzťahu ku kultúre enkláv prostredníctvom najmasovejšieho oznamovacieho prostriedku — televízie, ktoré sa stretli so živým ohlasom v kultúrnej verejnosti. Dve televízne relácie, pripravené S. Švehlák a režisérom Tiborom Rakovským, z piesní a ľudovej poézie zahraničných Slovákov.²⁷ V zamýšľanom cykle sa však koncom roku 1967 prestalo pokračovať. Po dvojročnej príprave a výberových cestách sa v r. 1968 po prvý raz a odvtedy každoročne stretávame so súčasnými nositeľmi slovenských folklórnych tradícií z Maďarska, Juhoslávie, Poľska, ale aj Francúzska a Kanady na vystúpeniach krajanských folklórnych skupín a súborov pripravovaných St. Dúžekom, L. Len-

gom, K. Ondrejkom a S. Švehlák na našich domácich folklórnych festivaloch a kultúrnych slávnostiach.

Veľký význam pre národopisné štúdium danej problematiky majú medzi inými prácami príbuzných disciplín, historiografie a jazykovedy, najmä práce J. Siráckeho a J. Štolca o sťahovaní Slovákov na Dolnú zem v 18. a 19. storočí a o jazyku juhoslovanských Slovákov jednak pre faktografickú, ale aj pre metodologickú hodnotu.²⁸ V oboch prácach nachádzame priamo konkrétne otázky adresované slovenským národopisným disciplinám s požiadavkou odpovedať na otázky, na ktoré slovenská historiografia a jazykoveda svojimi metódami nemôže zodpovedne podať svedectvo.

V r. 1968 vyšla štúdia M. Markuš a, publikovaná na základe referátu na konferencii československých národopiscov v Martine z r. 1967 o postavení slovenskej ľudovej kultúry vo svetle slovansko-maďarských vzťahov.²⁹

V tom istom roku z podnetu viacročnej činnosti Komisie pre dejiny krajanov, Čechov a Slovákov v zahraničí, ktorá bola konštituovaná a pracovala pri Historickom ústave ČSAV a Vedeckom kolégiu histórie SAV,³⁰ ako aj na základe kultúrno-politických potrieb vznikol pri Matici slovenskej Ústav pre zahraničných Slovákov, ktorý si predsavzal okrem iného byť „vedeckým pracoviskom pre štúdium histórie, národopisu, jazykovedy, literárnej a hudobnej ve-

²³ Druhé vydanie vyšlo v roku 1966.

²⁴ BEDNÁRIK, R.: Etnografické materiály k štúdiu povahových čít slovenského roľníckeho ľudu na Dolnej zemi. *Muzajca*, 5, 1965, s. 81–89.

²⁵ FILOVÁ, B.: O Slovákoch v zahraničí. Niekoľko poznámok k ich etnografickému výskumu. *Svet vedy*, 14, 1966, 1, s. 16–23, 10 obr.

²⁶ BURLASOVÁ, S.: Problematika slovenských enkláv v juhovýchodnej Európe z hľadiska etno-

muzikologického. *Slov. Národop.*, 14, 1966, 3, s. 467–471.

²⁷ RAKOVSKÝ, T. — MÓŽI, A. — ŠVEHLÁK, S.: V prostredí Ameriky. Piesne slovenských vysťahovalcov do Ameriky. Československá televízia. HBHV, 1967. TRC záznam. — RAKOVSKÝ, T. — ŠVEHLÁK, S.: Piesne Dolnej zeme I. Program z ľudových piesní a poézie Slovákov v Juhoslávii. Československá televízia, HBHV, Bratislava 1967, TRC záznam.

Maľovaná stena v pitvore pod otvoreným komínom v Tótkomlóši, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

Detail kúreniska umiestneného pod otvoreným komínom v pitvore, Tótkomlóš, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

²⁸ SIRÁCKY, J.: Sťahovanie Slovákov na Dolnú zem v 18. a 19. storočí. Bratislava 1956. — ŠTOLC, J.: Reč Slovákov v Juhoslávii. Bratislava 1968.

²⁹ MARKUŠ, M.: Slovenská ľudová kultúra vo svetle slovensko-maďarských vzťahov. Věst. NSČS při ČSAV a SNS při SAV, 1968, 1-2, s. 17-20.

³⁰ Predsedom slov. časti bol M. Gosiorovský, tajomníkom J. Sirácky. Komisia vydávala v rokoch 1963-1967 svoj Bulletin, v ktorom publiko-

dy zahraničných Slovákov“. Vznik špecializovaného pracoviska, v prvých rokoch orientovaného prevažne na kultúrnu stykovú oblasť, znamenal i pokus o systematické vykonávanie národopisných výskumov. Predovšetkým zásluhou vedenia tohto pracoviska sa každoročne na Slovensko dostávajú, ako sme to už spomenuli, skupiny nositeľov folklórnych tradícií z prostredia zahraničných Slovákov, ktorých prejavy systematicky filmovali a zvukovo dokumentujú tímy našich kolegov etnomuzikológov. K zásluhám tohto pracoviska patrí, že ovplyvnilo vyslanie viacerých kultúrnych pracovníkov do Juhoslávie, Maďarska, Rumunska, medzi ktorými boli aj naši vedeckí spolupracovníci.

Za ďalší významný moment v novších dejinách slovenskej národopisnej vedy, z pohľadu orientácie štúdia na problematiku slovenských enkláv a diaspor v zahraničí, môžeme považovať konferenciu o perspektívach práce v tejto disciplíne, na ktorej odzneli viaceré referáty s veľmi konkrétnymi návrhmi na perspektívu etnografických a folkloristických výskumov etnických skupín žijúcich na Slovensku a Slovákov žijúcich v zahraničí.³¹ V informačnom bulletine Slovenskej národopisnej koordinačnej rady, ktorá bola založená po tejto konferencii zo zástupcov všetkých pracovísk a schválená do funkcie Odbornej komisie pre národopis pri Vedeckom kolégiu histórie SAV, sa pravidelne objavujú informácie o výsledkoch výskumov a práci Komisie

valí informačné správy a oznámenia o výsledkoch národopisných výskumov na Dolnej zemi B. Filová a S. Švehlák.

³¹ BOTÍK, J.: Problémy národopisného štúdia slovenských menšín. Slov. Národop., 17, 1969, s. 396-400. — MARKUŠ, M.: Slovenská ľudová kultúra a jej vzťah k iným etnickým skupinám. Slov. Národop., 17, 1969, s. 501-406. — ŠVEHLÁK, Š.: O štúdiu kultúry zahraničných Slovákov. Slov. Národop., 17, 1969, s. 382-394.

Obytný dom s prístavanou „kotárkou“ na sušenie kukurice v Tótkomlóši, Maďarsko. Foto J. Botík, 1973

pre výskum enkláv pochádzajúcich z územia Slovenska založenej touto koordinačnou radou.³² Vďaka členom a spolupracovníkom tejto komisie sa problematika štúdia národopisu zahraničných Slovákov dostala vo výsledkoch ich práce aj do zborníka Národopisného ústavu SAV, venovaného zjazdu slavistov v Prahe,³³ ako aj na rokovanie Konferencie etnografov slovanských krajín r. 1970 na Orave.³⁴

Rok 1970 možno považovať za doteraz najúspešnejší rok nielen v činnosti uvedenej komisie, ale vo vzťahu k enklávam aj v novodobom národopise vôbec. Z iniciatívy vedenia Etnografického inštitútu Srbskej akadémie vied a umení a Spolku slovakistov Vojvodiny, konalo sa na sklonku roku 1970 medzinárodné sympóziu o tradičnej kultúre Slovákov vo Vojvodine a jej štúdiu. Významným podielom k úspechu tohto

³² DŮŽEK, S.: Filmová dokumentácia folklóru Slovákov z obce Pivnica v Južoslávii. *Národop. Inform.* 1, 1969, č. 2, s. 31. — SVEHLÁK, S.: Správa o činnosti Komisie pre výskum enkláv. *Národop. Inform.*, 2, 1970, 1, s. 56 n.

³³ HORVÁTHOVÁ, E.: Zvyky pri narodení dieťaťa v Slovenskom Komlóši v Maďarsku (s. 110—138). — KOSTKOVÁ, A.: Svadobný obrad v Ruskom Kerestúre v Bácske (s. 139—183). — SVEHLÁK, S.: Chodenie s baladou. Príspevok k štúdiu

života slovenskej ľudovej balady (s. 246—279). — Čiastočne aj PRANDA, A.: Odchádzanie slovenských sezónnych robotníkov na poľnohospodárske práce (s. 31—86). Všetky štúdie publikované v zborníku *Slavistika—Národopis*, Bratislava 1970.

³⁴ SVEHLÁK, S.: Špecifický život kultúry slovenských enkláv v slovanskom kultúrnom prostredí.

³⁵ Na sympóziu odznelo dovedna 18 referátov juhoslovanských a českoslovanských výskumníkov.

prvého vedeckého zasadnutia v dejinách slovenskej národopisnej vedy, venovaného problematike štúdia javov kultúry Slovákov vo viacetnickom regióne Juhoslávie, prispeli aj slovenskí etnografi a folkloristi šiestimi príspevkami.³⁵

V tom istom roku sa konalo medziústavné stretnutie srbských a slovenských historikov, venované štúdiu histórie etnických skupín vo Vojvodine, so zameraním na dejiny Slovákov v tomto regióne, na ktorom okrem historických a jazykovedných príspevkov odznel aj príspevok o metodologických problémoch štúdia viacetnických oblastí z pohľadu slovenskej etnografickej vedy.³⁶

Jedným z konkrétnych výsledkov týchto užitočných konfrontácií bolo aj prijatie návrhu na prípravu spoločnej komplexnej monografie srbsko-slovenskej obce Aradáč vo Vojvodine (Banát), na ktorej by sa pod gestorstvom Matice srbskej a Oddelenia pre zahraničných Slovákov Matice slovenskej mali zúčastňovať srbskí a slovenskí vedeckí pracovníci. Koncepciu národopisnej časti monografie slovenskej časti obce vypracovali J. B o t í k a B. F i l o v á.

V rámci osláv 200. výročia príchodu Slovákov do Starej Pazovy, centra slovenského života v juhoslovanskom vojvodínskom Srijeme, podujalo sa Vydavateľstvo Obzor v Novom Sade vydať zborník štúdií o živote a kultúre Slovákov v tejto obci, do ktorého okrem srbských a slovenských dolnozemskej historikov a jazykovedcov prispeli

aj slovenskí folkloristi L. L e n g a S. Š v e h l á k.³⁷

V r. 1970 začal a v ďalších rokoch pokračuje výskum javov ľudovej kultúry Slovákov presídlencov, žijúcich na južnom Slovensku, ktorý s poslucháčmi národopisu uskutočňuje J. P o d o l á k.

Treba spomenúť dva významné články uverejnené v poslednom čase v časopise Slovenský národopis. Sú to príspevky R. Ž a t k o o spoločenskej a duchovnej kultúre Slovákov v Maďarsku a S. B u r l a s o v e j o vplyve dvojitého osídlenia na piesňový folklór Selenče³⁸ a príspevok S. Š v e h l á k a o problematike výskumu slovenských enkláv a diaspor do prvého zborníka prác Oddelenia pre zahraničných Slovákov Matice slovenskej.³⁹

Otázky tradičnej kultúry slovenských ostrovov v zahraničí sa stali predmetom záujmu etnografie o folkloristiky krajín, v ktorých žijú Slováci už dávnejšie. Zo zorného uhla orientácie týchto vedných disciplín v rámci ich národnej vedy môžeme i v minulosti zaznamenať viaceré pokusy vyrovnáť sa s problematikou poznávania ľudových kultúr etník žijúcich v rámci ich etnického územia. Ak sme však hovorili o výsledkoch súčasného slovenského národopisu, musíme si všimnúť aj práce zahraničných autorov, publikované v najnovšom období. Naš prehľad bude však viac informačný ako podrobný.

Zborník príspevkov pod názvom Tradičná kultúra Slovákov vo Vojvodine vydal r. 1974 Obzor, Novi Sad. Referáty o sympóziu pozri: *Národop. Aktual.*, 8, 1971, 2, s. 193–195; *Slov. Národop.*, 19, 1971, 2, s. 329–334.

³⁵ SVEHLÁK, S.: K niektorým metodologickým problémom štúdia viacetnických oblastí (rukopis). – SVEHLÁK, S.: Život v piesni. Príspevok k štúdiu ľudových balád zo Starej Pazovy – LENG, L.: Hudobné pozoruhodnosti staropazovskej piesne.

³⁷ Stará Pazova 1770–1970. Zborník štúdií a článkov. Novi Sad 1972.

³⁸ ŽATKO, R.: Spoločenská a duchovná kultúra Slovákov v Maďarsku. I.–II. *Slov. Národop.*, 19, 1971, s. 477–501; 21, 1973, s. 61–78. – BURLASOVÁ, S.: Vplyv dvojitého osídlenia na piesňový folklór Selenče I. *Slov. Národop.*, 19, 1971, 3, s. 437–477, 625–652.

³⁹ SVEHLÁK, S.: Súčasný slovenský národopis a tradičná kultúra menšín. *Zahranieční Slováci 1*. Zbor. ÚZS MS, 1971, s. 5–19.

Porušiac zásadu chronologickej sumariácie, dodržiavanú v doterajšej časti nášho príspevku, chceme zdôrazniť na prvom mieste pozoruhodný ohlas, ktorý vyvolali obe vydania práce R. Bednárika nielen u slovenských etnografov, ale aj u našich českých kolegov, z ktorých najmä pracovníci brnenského etnografického centra V. Froleca a R. Jeřábek venovali práci významnú pozornosť.⁴⁰ Časopis Český lid zhodnotil prácu R. Bednárika v zaujímavej recenzii I. Heroldovej.⁴¹ Z viacerých zahraničných referátov o uvedenej knihe spomenieme aspoň články M. Barjaktareviča v Glasniku Etnografskog instituta SANU⁴² a Branka Pleše v časopise Slovenski etnograf.⁴³

Za významný prínos k poznaniu ľudovej kultúry zahraničných Slovákov považujeme výsledky práce našich srbských kolegov prednesené najmä na spoločnom sympóziu, usporiadanom z ich iniciatívy v roku 1970 v Novom Sade.⁴⁴ Okrem všetkých šiestich príspevkov srbských etnografov z EI SANU a Vojvodinského múzea v Novom Sade, ktoré sú zväčša publikované v zborníku

z tohto sympózia, upozorňujeme ešte na veľmi hodnotnú štúdiu M. Bosíovej o ľudovom odevu v Starej Pazove, v ktorej autorka sleduje genézu jedného z najzachovanejších ženských krojov v prostredí juhoslovenských Slovákov.⁴⁵

Práce maďarských kolegov o živote a kultúre Slovákov žijúcich v ich krajine sú i vzhľadom na najväčšiu slovenskú enklávu v zahraničí najpočetnejšie.⁴⁶ Aj keď doteraz nemáme celkom spoľahlivý prehľad o publikovaných výsledkoch maďarských kolegov etnografov, o výsledok ich poznávania ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku, za veľmi významné a podnetné môžeme považovať príspevky dávnejšie pripravené z výskumu v Tótkomlósi.

Aj z publikovania v Slovenskom národopise zaznamenávame od polovice 50. rokov záujem maďarských etnografov a folkloristov o slovenskú problematiku. V Slovenskom národopise sa publikovali príspevky Kláry Csilleryovej,⁴⁷ B. Guddu,⁴⁸ L. Déghovej spolupracujúcej s J. Jechom,⁴⁹ G. Táboriho,⁵⁰ Z. Ujváryho,⁵¹ J. Mangu.⁵²

⁴⁰ V. FROLEC uverejnil recenziu v časopise Slovácko, 1964, s. 153–154 a R. JEŘÁBEK v Sborníku prací filosofické fakulty brnenské university, R. F. Uměnovědná, 15, 1966, 10, s. 106–108.

⁴¹ HEROLDOVÁ, I. recenzovala Bednárikovu knihu v Českom lide, 52, 1965, s. 247.

⁴² Glasnik Etnografskog instituta SANU, 11–15, 1962–1966, Beograd 1969, s. 219–220.

⁴³ Slovenski etnograf, 18–19, 1965–1966, s. 205–206.

⁴⁴ Pozri pozn. č. 38. Zo srbskej strany odznali príspevky: NIKOLIĆ–STOJANČEVIĆ, V.: Etnické rozdelenie Slovákov a medzietnické vzťahy v Báčke a Banáte; ANTONJEVIĆ, D.: Medzietnické vzťahy a vplyvy medzi Slovákami a inými národmi v miešanom osídlení západného Srijemu; MLADENOVIĆ, O.: Niektoré premeny v tradičnom uzatváraní manželstva u Slovákov vo východnom Srijeme; RAKIĆ, D.: Slováci v Bajči, Laliti a Hložanoch. — Niektoré otázky výskumu medzietnických procesov; BOSIĆ, M.: Prehľad slovenského ľudového odevu vo Vojvodine; CEROVIĆ, E.: Bibliografija prae o juhoslovenských Slovákoch.

⁴⁵ Štúdia M. BOSIČA o mužskom, ženskom a detskom odevu Slovákov v Starej Pazove vyšla v slovenskom preklade v zborníku Stará Pazova 1770–1970, Novi Sad 1972.

⁴⁶ Z početnej maďarskej literatúry uvedieme aspoň niekoľko titulov J. Mjartana, M. Markuša a J. Botíka v rubrike Referáty — Recenzie v tomto čísle časopisu Slovenský národopis: BALOGH I.: Levéltári adat a tírják lakodalmi szokásokhoz 1846-ból. (Archívne údaje k svadobným zvyklostiam tírjákov z roku 1846.) Ethnographia, 1967, s. 568–569. — BALOGH I.: Határháználát és gazdálkodás Nyíregyházán a 18.–19. században. Ethnographia, 1970, s. 221–233. — BANNER I.: A magyar-szlovák lakosságese néprajzi vonatkozásai az Alföldön. (Etnografické vzťahy maďarsko-slovenskej výmeny obyvateľstva na Dolnej zemi.) Ethnographia, 1947, s. 347–348. — BARÁBÁS J.: Békés megye néprajza a 18. században. Gyula 1964, 67 strán. — BERNULA M.: Pitvaros rövid története 1816–1969. Szeged 1970, 235 s. — FTÜGEDI A.: Agrár jellegű szlovák település a török alól felszabadult területeken. (Slovenská ko

K stručným monografickým prehľadom patria aj pozoruhodné príspevky D. Drljaja⁵³ a M. Barjaktareviča.⁵⁴

Cieľom nášho prehľadu, iste neúplného, bolo ilustrovať, že aj napriek nesystematickosti poznávanie tradičnej kultúry Slo-

vákov žijúcich v Maďarsku a Juhoslávii znepokojovalo po celé posledné obdobie viacerých odborníkov. Aby o dve desaťročia nemusel niekto konštatovať obdobný stav, k tomu má prispieť najmä naša budúca práca, zahrnutá po prvý raz do štátneho plánu vedeckého výskumu.

ionizácia agrárneho charakteru na zemiach oslobodených od Turkov.) *Agrártörténeti Szemle*, 1966, s. 313–331. — HAAN L.: *Békéscsaba története*. *Bibliotheca Békésiensis*, 1968, 171 s. (reedícia) — KRUPA András: *Jeles napok a Békéscsabán és környékén élő szlovákoknál*. (Sviatočné dni Slovákov žijúcich v Békéscsabe a na jej okolí.) Gyula 1970, 217 s. — MANGA J.: *Egy Magyarországi szlovák falu*. (Jedna slovenská dedina v Maďarsku.) *Népi Kultúra — Népi Társadalom II–III*. Budapest 1969, s. 145–173. — TÁBORI G.: *Egy babonás szokás a békésmegyei szlovákoknál*. Szántó Kovács Múzeum Évkönyve, Orosháza; 1960, s. 441–447. — TÁBORI G.: *Békéscsaba népi építkezése*. *Békési Élet*, 1967, s. 16–21. — TÁBORI G.: *Tótkomlói kelengye a 19. században*. *Békési Élet*, 1970, s. 130–138.

⁴⁷ CSILLÉRY, K.: *Predbežné poznámky k spracovaniu ľudového drevárstva na slovenskej dedine Szuhahuta (Maďarsko)*. *Slov. Národop.*, 3, 1955, s. 353–372.

⁴⁸ GUNDA, B.: *Poznámky k štúdiu cepov a obilných truhiel u Slovákov*. *Slov. Národop.*, 4,

1956, s. 157–162.

⁴⁹ DÉCHOVÁ, L. — JECH, J.: *Příspěvek k studiu interethnických vlivů v lidovém vyprávění*. *Slov. Národop.*, 5, 1957, s. 587–608.

⁵⁰ TÁBORI, G.: *Ihličky slovenských žien v Tótkomlósi*. *Slov. Národop.*, 5, 1957, s. 609–621. — TÁBORI, G.: *Z povier o klokočových plodoch u Slovákov v stolici Békéscsabe*. *Slov. Národop.*, 10, 1962, 3, s. 476–477. — TÁBORI, G.: *Slovenské maliarky v Békéscsabe*. *Slov. Národop.*, 10, 1962, 4, s. 517–558.

⁵¹ UJVÁRY, Z.: *Niektoré údaje k etnografickému štúdiu juhozemplínskej slovenskej obce Háromhuta (Maďarsko)*. *Slov. Národop.*, 7, 1959, 2, s. 241–276.

⁵² MANGA, J.: *Morena a jej maďarské obmeny*. *Slov. Národop.*, 4, 1956, s. 421–456.

⁵³ DRLJACA, D.: *Príspevok k výskumu Slovákov poľského pôvodu v Ostojiceve (Banát, Juhoslávia)*. *Slov. Národop.*, 18, 1970, 2, s. 249–255.

⁵⁴ BARJAKTAREVIČ, M.: *Slovenská obec Jánošík v Banáte — Juhoslávia*. *Slov. Národop.*, 18, 1970, s. 497–501.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ИЗУЧЕНИЯ ТРАДИЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ СЛОВАЦКИХ КОЛОНИЙ И ДИАСПОР НА ДОЛНОЙ ЗЕМЕ

Резюме

В статье автор прослеживает в хронологическом порядке результаты заинтересованности словацкой этнографической науки проблематикой этнографического и фольклористического изучения явлений культуры в словацких колониях и диаспорах на Долной земле. Он указывает на отечественных и некоторых зарубежных авторов обращающих внимание на традиционную культуру словаков, живущих на этой территории. На основе опубликованных работ и статей он пытается произвести обзор направления исследований

этой специфической проблематики от освобождения до начала семидесятых годов.

Со времени возникновения концепции этого обзора, за последние пять лет возникло несколько новых работ — книг, сборников, статей. Нужно с признанием отметить, что особенно этнографы и фольклористы в Венгерской Народной Республике и в Социалистической Федеративной Республике Югославии опубликовали важные статьи по данной проблематике. О них сообщают статьи в рубрике «Рецензии» в этом номере журнала «Словенский народопис».

GEGENWÄRTIGER ZUSTAND DER ERFORSCHUNG DER TRADITIONELLEN KULTUR DER ENKLAVEN UND DIASPORA-GEMEINDEN IN DER DOLNÁ ZEM

Zusammenfassung

Der Autor befaßt sich in diesem Beitrag mit der chronologischen Verfolgung der Ergebnisse des Interesses der slowakischen Völkerkunde über die Problematik des ethnographischen Studiums der Kulturercheinungen slowakischer Enklaven und Diaspora-Gemeinden auf der Dolná zem. Er weist auf bedeutendere Arbeiten in- und einiger ausländischer Autoren hin, die ihre Aufmerksamkeit der traditionellen Kultur der auf diesem Gebiet lebenden Slowaken widmen. Aufgrund der publizierten Studien und Artikel ist er bestrebt, die Aufzeichnung der Forschungsrichtung dieser spezifischen Problematik seit der Befreiung bis zum Anfang der siebziger Jahre zu machen.

Seit der Aufstellung dieser Übersicht, im Zeitraum der letzten fünf Jahre entstanden mehrere Arbeiten — Bücher, Sammelbände, Studien. Mit Anerkennung muß erwähnt werden, daß hauptsächlich die Ethnographen und Folkloristen in der Volksrepublik Ungarn und in der Sozialistischen Föderativen Republik Jugoslawien bedeutungsvolle Beiträge zur gegebenen Problematik publizierten. Darüber informieren die Beiträge unter der Rubrik Rezensionen in dieser Nummer der Zeitschrift Slovenský národopis (Slowakische Ethnographie).

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Словацкой Академии Наук
Год издания 23, 1975, № 2
Издается четыре раза в год
«ВЕДА», издательство Словацкой Академии Наук
Редакторы Д-р Боžена Филова и Павол Стано
Адрес редакции: 884 16 Братислава, Клеменсо-
ва 27

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE

Zeitschrift der Slowakischen Akademie der
Wissenschaften
Jahrgang 23, 1975, Nr. 2. Erscheint viermal im
Jahre
Herausgegeben vom VEDA, Verlag der Slowaki-
schen Akademie der Wissenschaften
Redakteure Rhd. Božena Filová und Pavol Stano
Redaktion: 884 16 Bratislava, Klemensova 27

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Slovak Academy of Sciences
Volume 23, 1975, No. 2.
Published quarterly by VEDA, the Publishing
House of the Slovak Academy of Sciences
Managing Editors PhDr. Božena Filová and Pavol
Stano
Editor: 884 16 Bratislava, Klemensova 27, Czecho-
slovakia

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

Revue de l'Académie slovaque des sciences
Anné 23, 1975, No. 2. Paraît quatre fois par an
Editions de VEDA, maison d'édition de l'Académie
slovaque des sciences
Rédacteurs: PhDr. Božena Filová et Pavol Stano
Rédaction: 884 16 Bratislava, Klemensova 27

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Časopis Slovenskej akadémie vied
Ročník 23, 1975, číslo 2 — Vychádza štyri razy
do roka

Vydáva VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie
vied

Hlavná redaktorka PhDr. Božena Filová
Výkonný redaktor Pavol Stano
Výtvarná redaktorka Viera Miková

Redakčná rada: Prof. dr. Rudolf Bednárík, dr.
Soňa Burlasová dr. Emília Horváthová, dr. Soňa
Kovačevičová, dr. Milan Leščák, dr. Michal Mar-
kuš, doc. dr. Ján Michálek, dr. Ján Mjartan, doc.
dr. Štefan Mruškovič, dr. Viera Nosáľová, doc.
dr. Ján Podolák, dr. Antonín Robek.

Redakcia: 884 16 Bratislava, Klemensova 27

Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného po-
vstania, n. p., Martin

Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné predplatné
Kčs 80,—

Výmer SÚTI č 8/6

Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky
a predplatné prijíma PNS — ústredná expedícia
tlač, administrácia odbornej tlač, Gottwaldovo
nám. 48, Bratislava. Možno objednať aj na každej
pošte alebo u doručovateľa. Objednávky do za-
hraničia vybavuje PNS — ústredná expedícia
tlač, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII

© VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie
vied, 1975

Distributed in the Socialist countries by SLOV-
ART Ltd., Leningradská 11, Bratislava, Cze-
choslovakia. Distributed in West Germany and
West Berlin by KUBON UND SAGNER, D-
8000 München 34, Postfach 68, Bundesrepublik
Deutschland. For all other countries, distribution
rights are held by JOHN BENJAMINS, N. V.,
Periodical Trade, 54 Warmoesstraat Amsterdam,
Netherlands.